

Titulació	Típus	Curs
4313800 Relacions Internacionals, Seguretat i Desenvolupament	OT	0

Professor/a de contacte

Nom: Juan Pablo Soriano Gatica

Correu electrònic: juanpablo.soriano@uab.cat

Equip docent

Francesc Serra Massansalvador

María Alejandra Peña Gonzalez

Pablo Aguiar Molina

Lluc Vidal López

(Extern) Federico Guerrero

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

És indispensable que l'alumnat posseeixi coneixements bàsics en Relacions Internacionals: haver superat l'assignatura obligatòria del Màster o tenir una formació prèvia equivalent.

Objectius

Objectius

- Introduir a les i els estudiants en la teoria i la praxi de la Seguretat Humana en el context de la societat internacional global.
- Proporcionar una base conceptual sòlida i eines d'anàlisi per a l'estudi de la Seguretat Humana.
- Fomentar una comprensió profunda dels conceptes, models teòrics i metodologies existents en l'àmbit dels estudis sobre Seguretat Humana.
- Analitzar les accions, iniciatives i processos internacionals en Seguretat Humana davant els desafiaments més significatius de l'agenda global contemporània.

- Facilitar l'elaboració d'informació rellevant per a la recerca en el àmbit de la Seguretat Humana.
- Aplicar els principals instruments d'intervenció de Seguretat Humana en diversos àmbits temàtics de les relacions internacionals.
- Desenvolupar competències, habilitats i coneixements que capacitin a les i els estudiants per a exercir-se en entorns professionals relacionats amb la Seguretat Humana.

Resultats d'aprenentatge

1. CA10 (Competència) Produir informes de manera autònoma i/o col·laborativa sobre l'evolució i els canvis produïts en el sistema internacional en l'àmbit de la seguretat humana.
2. CA15 (Competència) Introduir la perspectiva de gènere en l'elaboració d'informació sobre seguretat humana.
3. KA11 (Coneixement) Reconèixer el paper dels actors internacionals i de les seves polítiques en l'àmbit de la seguretat humana: estat, organitzacions internacionals, actors no governamentals i transnacionals.
4. KA12 (Coneixement) Descriure la base conceptual i els instruments de l'àmbit de la seguretat humana.
5. KA13 (Coneixement) Indicar l'evolució i el desenvolupament dels temes principals de l'agenda internacional vinculats a la seguretat humana.
6. SA15 (Habilitat) Aplicar a un estudi de cas els diversos instruments, accions, iniciatives i processos en l'àmbit de la seguretat humana a escala d'àrea i de regions.
7. SA16 (Habilitat) Analitzar de manera crítica les polítiques relacionades amb el disseny dels models de seguretat internacional i regional.

Continguts

Continguts generals de l'assignatura

Els continguts s'han estructurat entorn de quatre eixos que es desenvolupessin de manera transversal durant les diferents sessions de curs:

- I. Instruments teòrics: exploració de conceptes, nocions, models i metodologies de la Seguretat Humana.
- II. El Paper dels actors internacionals en Seguretat Humana: anàlisi del rol dels estats, organitzacions internacionals, i actors no governamentals i transnacionals.
- III. L'agenda internacional: estudi de l'evolució i desenvolupament dels principals temes relacionats amb la Seguretat Humana en l'agenda internacional.
- IV. Anàlisi de casos d'estudi: revisió de l'aplicació pràctica d'instruments, accions, iniciatives i processos de Seguretat Humana a través de diversos casos d'estudi.

Temes que es desenvoluparan en el curs:

Introducció a l'assignatura i introducció general a l'estudi de la seguretat en l'àmbit de les Relacions Internacionals.

Seguretat Humana: aproximació teòrica, definició i models.

Seguretat Humana: evolució i desenvolupament de l'enfocament de Nacions Unides.

Seguretat humana des de la perspectiva feminista.

Seguretat Humana: l'enfocament de la Xina.

Seguretat humana i seguretat ciutadana. Perspectiva regional: Amèrica Llatina.

Seguretat humana. Perspectiva regional: l'espai de l'antiga Europa de l'Est.

Seguretat humana: la dimensió econòmica des de la perspectiva del Japó.

Seguretat Humana i estats fràgils. Perspectiva regional: Àfrica Subsahariana.

Seguretat humana i mobilitat humana.

Seguretat Humana: actors transnacionals i praxis de la Seguretat humana.

Important: és possible que durant el curs es pugui alterar el dia i l'hora d'alguna sessió. Les classes que s'hagin de recuperar per algun motiu (malaltia del docent, esdeveniments imprevistos, etc.) es duran a terme en un dia que serà anunciat amb antelació.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals / expositives (amb la utilització de les TIC i amb la possibilitat de debats en grup);	50	2	CA15, KA11, KA12, KA13, SA16, CA15
Debats sobre lectures obligatòries i articles complementaris	30	1,2	CA15, KA11, KA12, KA13, SA15, SA16, CA15
Tipus: Supervisades			
Lectura i preparació de textos que seran objecte de control a classe	35	1,4	KA11, KA12, SA16, KA11
Redacció de treballs en grup i individuals	25	1	CA10, CA15, KA11, KA13, SA15, SA16, CA10
Tipus: Autònomes			
Estudi dels continguts del temari del mòdul i lectures complementàries	110	4,4	KA11, KA12, KA13, SA15, SA16, KA11

Metodologia

La dedicació de l'alumnat en aquesta assignatura es divideix en diversos tipus d'activitats, aquesta varietat de formes de treball es materialitza en metodologies diferenciades.

Les activitats es distribueixen en:

- Activitats dirigides, que són activitats a l'aula amb la presència del professorat i poden consistir en classes magistrals (amb la utilització de les TIC i amb la possibilitat de debats en grup); en seminaris de discussió de les lectures obligatòries en grups més reduïts i sessions més orientades a qüestions pràctiques en què s'analitzaran casos, problemes i exemples relatius al temari del curs. Per a aquestes sessions hi haurà lectures prèvies obligatòries anunciades amb antelació.

- Activitats supervisades són les dutes a terme per l'alumnat fora de l'aula i d'acord amb un pla dissenyat i posteriorment tutoritzat i avaluat per part del professorat. L'estudiantat haurà de realitzar entre altres activitats: la lectura i preparació de textos que seran objecte d'un control i avaluació en sessions de seminaris i pràctiques; la redacció de treballs i la seva presentació escrita i oral en mode de seminari; buscar documentació sobre un determinat tema, etc. També s'inclouen tutories i altres activitats similars de seguiment de curs.

- Activitats autònomes són totes les activitats que realitza l'alumnat pel seu compte i d'acord amb les exigències del mòdul per superar-lo amb èxit. Poden ser lectures bàsiques i complementàries, estudi dels apunts de classe i /o totes les activitats que complementi la formació que exigeix el curs.

La metodologia docent s'adequa a la distribució del treball i les activitats.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Diferents activitats realitzades en les sessions del curs (debats, comentari de textos, treballs en grups, presentacions)	75%	0	0	CA10, CA15, KA11, KA12, KA13, SA15, SA16
Examen final	20%	0	0	CA15, KA11, KA12, KA13, SA16
Participació	5%	0	0	KA11, KA12, KA13, SA16

Avaluació de l'assignatura

L'assignatura s'avaluarà amb diferents activitats.

Resum de l'avaluació:

a) Activitats dutes a terme en les diferents sessions del curs: 75% de la nota.

b) Examen final: 20% de la nota.

c) Participació: 5% de la nota.

Requisits per a aprovar l'assignatura:

Per a aprovar l'assignatura cal tenir una nota mitjana (una vegada ponderats tots els elements) de cinc punts sobre deu (5/10).

Durant el curs es faran una sèrie d'activitats relatives als continguts de les diferents sessions temàtiques. La nota mitjana de totes les activitats equival al 75% de la nota final. Cada professor/professora indicarà amb antelació el tipus d'activitat. Important: per a aprovar l'assignatura, és necessari tenir superades almenys el 80% d'aquestes activitats (cada activitat s'aprova amb un mínim 5 punts sobre deu). Les activitats poden incloure: comentaris de text, debats a l'aula, exercicis pràctics, assajos breus, treballs en grups reduïts, entre altres.

L'examen final escrit té un valor de 20% de la nota final.

En la nota final global es valorarà la participació activa dels estudiants en les classes. La participació equivaldrà fins a un màxim de 5% de la nota final.

Consideracions sobre l'assistència. Aquesta assignatura té un caràcter presencial, d'aquí ve que per a aprovar-la és indispensable haver assistit al 80% de les sessions.

Plagi i altres comportaments de deshonestat acadèmica. En cas de detectar-se plagi o altres comportaments de deshonestat acadèmica en algun examen, treball, exercici, o una altra activitat, la nota d'aquesta activitat serà de 0 (zero) punts, tal com ho indica la normativa de la Facultat.

Bibliografia

Bibliografia i recursos electrònics

Per a cada sessió temàtica hi haurà un programa específic i una bibliografia detallada. Aquests programes podran consultar-se al Campus Virtual (aula Moodle) de l'assignatura.

Material en format digital accessible a les biblioteques de la UAB.

Caballero-Anthony, Mely, Mine, Y., & Ishikawa, S. (2024). *Human Security and Empowerment in Asia: Beyond the Pandemic* (1st ed., Vol. 1). Routledge.

https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/15r2r18/cdi_oopen_primary_oai_library_oopen_org_20_500

Chandler, David, N. H. (2010). *Critical Perspectives on Human Security: Rethinking Emancipation and Power in International Relations* (1st ed., pp. viii-viii). Routledge.

https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/15r2r18/cdi_proquest_miscellaneous_910938825

Grasa, Rafael (2006). Vínculos entre seguridad, paz y desarrollo: evolución de la seguridad humana: De la teoría al programa político y la operacionalización. *Revista CIDOB d'afers internacionals*, 9-46.

https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1c3utr0/cdi_jstor_primary_40586270

Johansen, Robert C. (2021). *Where the Evidence Leads: A Realistic Strategy for Peace and Human Security* (1st ed.). Oxford University Press.

https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/15r2r18/cdi_askewsholts_vlebooks_9780197586679

Lautensach, Alexander & Lautensach, Sabina (2020). *Human Security in World Affairs: Problems and Opportunities* (Edition (2nd edition)). BCcampus & University of Northern British Columbia.

https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/15r2r18/cdi_pressbooks_primary_308_316

Louise Shelley, & Shiro Okubo. (2011). *Human Security, Transnational Crime and Human Trafficking: Asian and Western Perspectives* (1st ed., Vol. 6, pp. xiv-xiv). Routledge.

https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/15r2r18/cdi_proquest_miscellaneous_910936861

MacCallion, Gregory (2019). *National versus human security: Australian and Canadian military interventions* / Gregory MacCallion. (1st ed.). Melbourne University Publishing.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010895624506709

Mendia Azkue, Irantzu, & Pérez de Armiño, Karlos (2013). *Seguridad humana: aportes críticos al debate teórico y político* / Karlos Pérez de Armiño, Irantzu Mendia Azkue (editores). Tecnos [etc.].
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991003900469706709

Mentan, T. (2014). *Africa: facing human security challenges in the 21st century* / Tатаh Mentan. Langaa Research & Publishing CIG.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010894906406709

Murdie, Amanda (2014). *Help or harm: The human security effects of international NGOs*. Stanford University Press. Disponible en línea:
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010887338306709

Nandy, Debasish & Majee, Debtanu (eds.) (2024). *Human Security in Asia: Interrogating State, Society, and Policy* (First edition). Palgrave Macmillan.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010907267006709

Neack, Laura. (2017). *National, international, and human security: a comparative introduction*. Rowman & Littlefield. Disponible en línea:
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991000711079706709

O'Brien, Karen; St. Clair, Asunción Lera, & Kristoffersen, Berit (Eds.). (2010). *Climate change, ethics and human security*. Cambridge University Press. Disponible en línea:
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010755097006709

Rojas Aravena, Francisco (Ed.) (2012). *Seguridad humana: Nuevos enfoques*. Flacso.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010514321006709

Rosas, María Cristina (2023). *La Seguridad Humana y la Seguridad Multidimensional a Debate. Vulnerabilidades, Riesgos y Amenazas en el Mundo Del Siglo XXI*. (1st ed.). Universidad Nacional Autónoma de México, Instituto de Investigaciones sobre la Universidad y la Educación.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010954751006709

Takahashi, Saul (2014). *Human rights, human security, and state security: the intersection* (1st ed.). Praeger, an imprint of ABC-CLIO, LLC.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/15r2r18/cdi_askewsholts_vlebooks_9798216099987

Tow, William T. & Walton, David (2013). *New Approaches to Human Security in the Asia-Pacific: China, Japan and Australia* (1st ed.). Routledge.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/15r2r18/cdi_askewsholts_vlebooks_9781409456797

Uscanga, Carlos, López Rubi, Daniela, & Solano Silva, Mariana Alejandrina (2017). *El dilema de la seguridad humana desde la perspectiva de las regiones del mundo* / Carlos Uscanga, Daniela Lopez Rubi, Mariana Alejandrina Solano Silva. Universidad Nacional Autónoma de México.
https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010517924106709

Altres materials recomanats

Barnett, Jon (2011). Human security. *The Oxford Handbook of Climate Change and Society*, 268-277.

Clay, Edward, & Stokke, Oolav S. (2013). *Food aid and human security*. Routledge.

Den Boer, Monica, & De Wilde, Jaap (2008). *The viability of human security*. Amsterdam University Press.

Faleh Pérez, Carmelo, & Villán Durán, Carlos (2017). El derecho humano a la paz y la (in) seguridad humana. Contribuciones atlánticas. Asociación Española para el Derecho Internacional de los Derechos Humanos (aeDIDH).

Hanlon, Robert J., & Christie, Kenneth (2016). *Freedom from fear, freedom from want: An introduction to human security*. University of Toronto Press.

Hernández García, Nuria. (2020). La seguridad humana: del concepto al enfoque. Causas de la reducción de su uso como concepto. *Relaciones internacionales*, (43), 33-48.

Hernandez, Carolina. G., Kim, E. M., Mine, Y., & Xiao, R. (Eds.). (2019). *Human Security and Cross-Border Cooperation in East Asia*. Cham: Palgrave Macmillan.

Kaldor, Mary. (2007). *Human security*. Polity.

Kloppe-Santamaría, Gema, & Abello-Colak, A. (2019). Seguridad humana y violencia crónica en México: nuevas lecturas y propuestas desde abajo. Instituto Tecnológico Autónomo de México.

MacFarlane, S. Neil, & Khong, Y. F. (2006). *Human security and the UN: A critical history*. Indiana University Press.

Martin, Mary, & Owen, Taylor (Eds.). (2014). *Routledge handbook of human security*. London: Routledge.

Morillas, Pol (2006). Génesis y evolución de la expresión de la seguridad humana: un repaso histórico. *Revista CIDOB d'afers internacionals*, 47-58.

Newman, Edward (2020). Human security. In *Routledge handbook of peace, security and development* (pp. 33-44). Routledge.

Picciotto, Robert (2017). *Global development and human security*. Routledge.

Scheffran, J., Brzoska, M., Brauch, H. G., Link, P. M., & Schilling, J. (Eds.). (2012). *Climate change, human security and violent conflict: challenges for societal stability* (Vol. 8). Springer Science & Business Media.

Tadjbakhsh, Shahrbanou (2014). Human security twenty years on. *Norwegian Peacebuilding Resource Center, Expert Analysis*.

Tadjbakhsh, Shahrbanou, & Chenoy, Anuradha (2007). *Human security: Concepts and implications*. Routledge.

Programari

S'espera que les i els estudiants tinguin els coneixements bàsics dels programes informàtics més comuns per a l'elaboració de textos, quadres i gràfics, així com per a la cerca d'informació especialitzada en internet.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Espanyol	segon quadrimestre	tarda